



A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) Stratégiája 2017-2018

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) Stratégiája¹

2017-2018

Előzmények

A MAB jelenlegi (2016. december) küldetésnyilatkozata szerint fő feladatának „a magyar felsőoktatás minőségének védelmét és érdekeltjei ezzel kapcsolatos igényeinek (felsőoktatási intézmények, hallgatók, szülők, felhasználók, kormányzat) legteljesebb kielégítését tartja”.

A MAB az elkövetkező években jelentős kihívás előtt áll, mivel feladatai ellátásában, a hazai és nemzetközi felsőoktatás átalakuló rendszerében, olyan elvárásoknak kell megfelelnie, amelyek értékrendjének megtartása és következetes képviselése mellett munkamódszerének és módszertanának megújítását igényli. Az ebből következő célkitűzések rövid- (2017-2018) és hosszabb távú (2018-2022) stratégiában foglalhatók össze. A rövidtávú stratégiának ezért a korábbi (2013-2015) stratégiából meg nem valósult, az átalakuló rendszerben is aktuális feladatokat, valamint a felsőoktatás minőségi átalakulását célzó programokra, jogszabályban rögzített tevékenységekre és elvárásokra reflektáló új célkitűzéseket kell ötvöznie. A kétéves stratégia legfőbb célkitűzéseit jelen dokumentum úgy mutatja be, hogy összefoglalásként tovább mutat azokra a kiemelt jelentőségű célokra is, amelyeknek kiteljesítése hosszabb távot igényel, ezért a 2018-ban megfogalmazandó új stratégiában sarokpontként vehető figyelembe.

A MAB jogszabályban rögzített, valamint saját kezdeményezésű feladatait olyan közhasznú testületként látja el, amelynek Testülete (tagjainak és elnökének kinevezését jogszabály rögzíti) a legmagasabb szintű döntéshozó. A Testület határozatainak fenntartásáról vagy elvetéséről a vonatkozó jogszabályok értelmében, fellebbezést követően, külön eljárás keretében, a Felülvizsgálati Bizottság (FvB) dönt. A MAB működését és gazdálkodását független, ugyancsak jogszabályban rögzített delegálás és kinevezés alapján létrejött Felügyelő Bizottság (FB) ellenőrzi. A MAB Titkárságán foglalkoztatottak a MAB kinevezett tagokból álló egységeinek (Testület, FvB, FB), továbbá

¹ A 2017-2018 évi stratégia épít a MAB magyar és nemzetközi tanácsadó testületeinek (MTT és NTT) korábbi és új (NTT, 2016. október 28.) javaslataira, tovább az ENQA által a MAB tagságának felülvizsgálatára lefolytatott időközi (2015) értékelés megállapításaira, a 2013-2015 évi stratégia megvalósulásának elemzésére, valamint azokra a javaslatokra, amelyeket a MAB 2016 júniusában létrehozott ad hoc Stratégiai Bizottsága állított össze, s amelyet a MAB Testülete 2016 szeptemberéig véleményezett.

a Testület által megválasztott tagokból álló szakbizottságoknak a munkáját segítik, s a működéshez rendelt adminisztratív feladatokat látják el.

2016-tól a felsőoktatás megújításának stratégiájához (Fokozatváltás a felsőoktatásban) kapcsolódó új jogszabályokban (Nftv, Doktori rendelet, KKK, Oktatási Hivatal által kiadott működési engedélyek, stb.), megjelenő szakértői és akkreditációs elvárások, továbbá az ESG 2015 bevezetésére Magyarország által is aláírt kötelezettségvállalás következtében a feladatok volumenének jelentős növekedése várható. Az új és megújuló feladatok, a minőségi szakértői feladatellátás iránti igény fokozódása, valamint az akkreditációs elvárásai nyomás erősödése egyaránt prognosztizálható. A professzionális szakértői tevékenység, a működési önállóság, hatékonyság és minőség biztosítása érdekében módszertani megújulás, erőforrásbővítés, nemzetközi kapcsolaterősítés és szakmai támogatásbevonás, azaz a MAB feladatellátásának és szerepének újra értelmezése szükséges. Ezért a MAB önmagával szembeni elvárásainak a küldetésnyilatkozatban is meg kell jelennie. A fentiekben megfogalmazott feladat- és értékrendből vezethető le a tevékenység és a küldetésnek való megfelelés.

A MAB új küldetésnyilatkozata

A MAB fő feladata Magyarország felsőoktatási intézményeiben a magas szintű oktatást támogató értékelő tevékenység, a képzés valamennyi szintjét és résztvevőjét támogató minőségbiztosítás. A MAB tevékenysége során figyelembe veszi a felsőoktatásra vonatkozó jogszabályokat, ellátja a számára előírt feladatokat, megfelel az ESG 2015 által rögzített kritériumoknak, és alkalmazza a MAB szakbizottsági és testületi munkája során kidolgozott objektív, komplex és korszerű szempontokat. A MAB tevékenységével erősíti a független működést, értékelő munkájában a nemzetközi sztenderdeknek megfelelő módszertant alkalmaz, fejleszt és/vagy adaptál. A MAB szakértői, akkreditációs, elemző és javaslattevő tevékenysége, követve a nemzetközi sztenderdekben rögzített értékelveket, objektív kritériumrendszerre épül, független, elfogulatlan, politikamentes. A MAB valamennyi tevékenységével törekszik a felsőoktatási intézmények belső minőségbiztosítási kultúrájának erősítésére, segítve ezzel a magyar felsőoktatás minőségének javítását, nemzetközi elismertségének növelését.

A MAB feladatainak ellátása során következetesen alkalmazza a minőségbiztosítás ESG 2015 kritériumait, az ENQA által követett értékeket;

(1) *átláthatóság*: a MAB közzéteszi a döntéseit és elemzéseit megalapozó elveket, nyilvánosságra hozza állásfoglalásait, valamint a döntéseiben és elemzéseiben alkalmazott kritériumokat,

(2) *függetlenség*: a működési függetlenség a MAB minőségi munkáját és elismertségét, az intézményi függetlenség a felsőoktatási intézmények autonómiájának tiszteletben tartását és támogatását biztosítja,

(3) *együttműködés*: a MAB rendszeres konzultációt folytat a felsőoktatás szereplőivel, együttműködik a felsőoktatási szervezetekkel, valamint a minőségbiztosítás társintézményeivel, a területen mértékadó nemzetközi szervezetekkel,

(4) *integritás*: a MAB tevékenysége során feddhetetlen, igazságos, méltányos, pártatlan, objektív és professzionális módon jár el.

A MAB főbb stratégiai célkitűzései és a tervezett akciók

A 2017-2018 évekre kitűzött stratégiai célok között kiemelten szerepel:

- a magyar felsőoktatás minőségbiztosítási rendszerének tovább fejlesztéséhez szükséges feladatok meghatározása,
- a MAB működésének és szerepének újraértékelése és -értelmezése,
- a feladatellátásban új szemlélet bevezetése, s a módszertan korszerűsítése,
- az európai sztenderdeknek és irányelveknek (ESG 2015) való megfelelés vizsgálata,
- a hazai és nemzetközi felsőoktatás rendszerében az együttműködés és partneri viszony megújítása.

I. A MAB megújuló szerepe a felsőoktatás minőségbiztosításának komplex rendszerében

Célkitűzés

A MAB fő célja a stratégiában tervezett időszakra a magyar felsőoktatás minőségi fejlesztését és nemzetközi beágyazódását segítő minőségbiztosítás komplex, rendszerszemléletű és -szintű gyakorlatának kialakítása, a MAB szakmai szerepének és elismertségének, valamint működési függetlenségének erősítése.

E célkitűzés gyakorlati megvalósításának területei;

(1) a felsőoktatásban folytatott szakmai és minőségbiztosítási tevékenység kiegyensúlyozott értékelése, a megfelelésvizsgálatok szempontrendszerének, módszertanának, eljárásrendjének megújítása

(2) az akkreditációs eljárások harmonizációja a MAB tevékenységére vonatkozó megfelelési elvárásokkal (felsőoktatásra és minőségbiztosításra vonatkozó jogszabályok, ESG 2015),

(3) az intézményi megfelelésvizsgálatok differenciált eljárási típusainak (akkreditáció, re-akkreditáció, audit) bevezetéséhez szükséges módszerek kidolgozása,

(4) a felsőoktatásra vonatkozó, illetve a felsőoktatás minőségét érintő jogszabálytervezetek véleményezése, rendszerszintű elemzések készítése,

(5) a MAB saját kezdeményezésű, konkrét szakmai, illetve elvi állásfoglalásainak kialakítása, kommunikációja,

(6) a felsőoktatási intézményeknek nyújtandó szolgáltatások (tanácsadás, képzés, stb.) bevezetése.

Indoklás

A felsőoktatás minőségi fejlesztésére irányuló kormányzati stratégiában a korábbi gyakorlatnál erőteljesebb hangsúlyt kap a minőségbiztosítás, s ez a MAB szakértői tevékenységében, megfelelési (akkreditáció) vizsgálataiban és kiegészítő, illetve követő vizsgálataiban (monitor, re-akkreditáció, audit) mélyebb, jobban algoritmizálható, a minőségi elemzést számszerű adatokkal is alátámasztani képes, egyértelmű szakvéleményben (testületi határozat) leírható értékelést igényel. Időszerű egy az új és volumenében is növekvő elvárásokhoz jobban alkalmazkodni képes rendszer kialakítása,

a megfelelési feltételek szigorítását célzó elvek kidolgozása és ezeknek a közeli jövőben megvalósuló implementációja.

A MAB szerepének erősítését meghatározó összetevők rendszerét a szakmai minőség megítélésének világos és korszerű, a nemzetközi gyakorlatot és az akkreditációs elvárásokat egyaránt figyelembe vevő egyértelmű szempontrendszere és gyakorlata, a megfelelés elveinek és gyakorlatának belső összhangja, valamint az ESG 2015 megfelelés mérhetősége alkotja.

Akciók

(1) A felsőoktatási intézményekben folytatott képzés feltételeinek szakmai értékelésében és minőségbiztosítási vizsgálatában kiegyensúlyozott gyakorlat alkalmazása, a megfelelésvizsgálati szempontrendszer megújítása, új értékelési kritériumok, módszertan és eljárásrend kidolgozása és bevezetése.

- a. **Az akkreditáció szempontrendszerének fejlesztése**, a bemeneti feltételek (Képzési Követelmények) teljesülését vizsgáló szempontrendszerrel azonos súlyú megfelelésvizsgálati rendszer kialakítása a kimeneti eredmények (Kimeneti Követelmények) mérésére a képzési szintek szerinti készségek, kompetenciák, tanulási eredmények vizsgálatához.
- b. **A folyamatok hangsúlyosabb megjelenésének biztosítása** a bemeneti és képzési indikátorok alkalmazásánál az értékelések során. A bemeneti elemek esetében kidolgozandó a folyamatok (tanítási- és javasolt tanulási folyamat, tantervfejlesztés, tehetséggondozás, oktató-hallgató kapcsolat, hallgatók értékelése, a belépő hallgatók tudásszintje miatt szükséges szintre hozó képzés, a lemorzsolódás okai, stb.) elemzésének módszertana és eljárásrendje.
- c. **A kimeneti jellemzők értékelési szempontjainak kidolgozása** mind a megújított szempontrendszer megalkotásakor, mind a gyakorlati megvalósulás (megszerezhető/megszerzett tanulási eredmények és kompetenciák, végzett hallgatók hazai és külföldi elhelyezkedése /lásd DPR/, alkalmazók visszajelzései, kutatási eredmények) mérését szolgáló értékelés kifejlesztésében A felsőoktatási intézmények tevékenységében a kimeneti szabályozás bevezetését jogszabályok rögzítik, az akkreditációs

testületek/ügynökségek minőségbiztosítási tevékenységében alkalmazandó elveket pedig az ESG 2015 határozza meg. A kimeneti jellemzők megfelelési vizsgálatának gyakorlata olyan új módszertant igényel, amelyben a valamennyi intézménytípus esetében alkalmazható általános, valamint az egyes intézménytípusok esetében figyelembe vehető speciális értékelési szempontok egyaránt szerepelnek. A differenciált szempontrendszer kialakítása majd bevezetése mind az intézmény-, mind a programakkreditációs eljárásokban szükséges.

- d. **A MAB értékelési kritériumainak bővítése szükséges** a megváltozott felsőoktatási környezet hatásainak figyelembe vételéhez. Ezek között mérlegelni kell az otthoni, egyéni tanulást segítő, a neten elérhető anyagok felhasználhatóságát és a tanítási-tanulási módszerek változatosságát kínáló képzések értékelési súlyát.

(2) Az akkreditációs eljárások harmonizációja a MAB tevékenységére vonatkozó elvárásokkal (felsőoktatásra és minőségbiztosításra vonatkozó jogszabályok, ESG 2015).

- a. **A minőségvizsgálati módszertan fejlesztése** az értékelés minősége, a megfelelési vizsgálatok mélysége és az eljárás hatékonyságának növelésére. A jogszabályoknak, jogszabályváltozásoknak és az akkreditációs elvárásoknak való formális megfelelésen kívül olyan gyakorlat alakítandó ki, amely segíti a képzések minőségének érdemi elmozdulását, a belső minőségbiztosítási rendszer stabil, az akkreditációs eljáráson kívüli időszakban is folyamatos és megfelelő szinten tartását. E célból a minőségvizsgálat eszközei között alkalmazandó többek között a véletlen mintavételezés, a szűrőpróba-szerű helyszíni információgyűjtés (pl. előadások látogatása, tanterv szerinti és tényleges óraleadások összevetése, szóbeli információgyűjtés oktatóktól és hallgatóktól, stb.).
- b. **A minősített oktatók megfelelési követelményeinek következetes alkalmazása, a szempontrendszer fejlesztése** és a minősítés során hozott határozatokban a hivatali eljárásban is értelemezhető kategóriák bevezetése. A minősített oktatók tekintetében, kiemelten pedig az

egyetemi tanári pályázatok értékelésben, a minőségi elvárások következetesen érvényesítendőik valamennyi intézménytípusnál.

- c. **A képzésben aktívan résztvevő gyakorlati szakemberek tevékenységének értékelésére alkalmazandó szempontrendszer és értékelési mód.** Kialakítandó a felsőoktatási intézményben és/vagy a gyakorlólhelyeken foglalkoztatottaknak az akkreditáció során történő figyelembe vételét meghatározó szempontrendszer és eljárás. Az intézményakkreditáció során alkalmazott elvárásokat konkrétan és egyértelműen kell megfogalmazni. Kialakítandó az a szempontrendszer, amelyre a MAB szakértői tevékenysége során támaszkodik az alkalmazott tudományok egyetemeken s értelemszerűen a duális képzésben a hallgató, oktatói, intézményi értékelés során.
- d. **A doktori képzés megújuló rendszerében a korábban kidolgozott megfelelési szempontok következetes alkalmazása, erősítése és fejlesztése.** A tudományos utánpótlás számosságának és minőségének megerősítése része a kormányzat felsőoktatási stratégiájának. Ennek egyik eszköze a doktori képzés rendszerének és ösztönzési módjának változását elrendelő jogszabály 2016. szeptember 1-i hatályba lépése. A MAB a doktori iskolák képzési programjának, törzstagjainak és vezetésének megfelelési vizsgálatánál, ellenőrzésénél, megtartva eddigi értékelési rendszerét, új mérőeljárásokat is be kell vezessen. A doktori képzések vizsgálata során a MAB-nak célszerű figyelembe vennie az Európai Felsőoktatási Térség és az Európai Kutatási Térség közötti szinergia erősítésére irányuló elvárásokat. A MAB 2017-2018 évi stratégiájában ezért hangsúlyos célkitűzés a külső bírálati rendszer alkalmazásához szükséges feltételek kialakítása, megismertetése és elfogadtatása. A kétéves stratégiai szakaszban kialakítandó a módszertan és feltételrendszer a doktori iskolák akkreditációjának angol nyelvre történő kiterjesztéséhez (hasonlóan az egyetemi tanári pályázatok jelenlegi gyakorlatához).

(3) Az intézményi megfelelésvizsgálatok differenciált eljárási típusainak (akkreditáció, re-akkreditáció, audit) bevezetéséhez szükséges módszerek kidolgozása.

- a. **A MAB által lefolytatott intézményakkreditációs eljárások korszerűsítése időszerű és szükséges**, különös tekintettel a megelőző évek során három lépcsőben (úgynevezett körben) végzett értékelések eredményére. A MAB Testület által hozott határozatok értelmében az akkreditáció pozitív, feltételes, vagy negatív, azaz öt évre szól, közbenső monitor eljárást ír elő, vagy az akkreditáció megvonására kerül sor. A felsőoktatási minőségbiztosítási intézetek, ügynökségek egyre elterjedtebben alkalmazott gyakorlata szerint az intézményi értékelés ezt a differenciált megközelítést alkalmazza.
- b. **Jelen stratégia első félévében kialakítandó az intézményi akkreditáció differenciált rendszere.** Ebben az úgynevezett 4. körös akkreditáció helyett a korábbi akkreditáció eredményeire jobban támaszkodó eljárás dolgozandó ki; pozitív akkreditációjú (kiválóan teljesítő, hatékony saját minőségbiztosítási rendszert működtető) felsőoktatási intézmények esetében az egyszerűsített eljárás (audit), monitor eljárásban nem teljesítő vagy megvont akkreditációjú intézmények esetében mélységi értékelés (re-akkreditáció, illetve teljes akkreditáció) szükséges.
- c. **A programakkreditáció keretében egy új, korszerű szemletű gyakorlat, a kockázat-alapú értékelés lehetőségét meg kell vizsgálni.** A kockázat-alapú re-akkreditációs programértékelés több európai minőségbiztosítási szervezetnél kidolgozás alatt áll, illetve bevezetésre került. Az adaptáció lehetőségét a MAB-nak érdemes megvizsgálnia a hasonló ám hatékonyabb akkreditációs gyakorlatot folytató intézményekkel kezdeményezhető együttműködés érdekében. A kockázat-alapú programértékelés elemeinek (hallgatói kérdőívek, egyéni tanulmányi előmenetel indikátorai, képzési programok tartalma, szerkezete, koherenciája, hallgatói panaszok értékelése) egyensúlya. A kockázat-alapú programértékelés szempontjainak kidolgozása során meg kell vizsgálni a soron kívüli re-akkreditációs látogatás MAB-indítású eljárásának lehetőségét, feltételeit, jogi hátterét. Ez utóbbinál érdemes lehet a többszöri meg nem felelés jogi következményeire vonatkozó javaslat kidolgozását.

- d. **A párhuzamos programakkreditáció folytatásához elengedhetetlenül szükséges az értékelés módszertanának megújítása.** Ebben új lehetőséget jelent a kockázat-alapú programértékelés, amely hatékonyabb a MAB által jelenleg alkalmazottnál. Nemzetközi együttműködés keretében érdemes átvenni azokat a módszereket, amelyek csökkentik az értékelés időtartamát, s erőforrásigényük kisebb. A párhuzamos programakkreditáció a MAB jelenlegi feltételei mellett egyszerűsített eljárás keretében valósítható meg.
- e. **A MAB szakértői tevékenységének bővülésével, a felsőoktatási intézmények működési engedélyének 2017-re ütemezett vizsgálatában (Oktatási Hivatal) történő közreműködéshez a feladatfeltétel megfelelés felmérése szükséges.** A működés vizsgálatához kért MAB szakértői vélemény több elemre (korábbi szakértői vélemények, akkreditációs határozatok felmérése, kiegészítő szakvélemény készítése stb.) támaszkodik, ezért az alkalmazandó módszertant ki kell alakítani. Ehhez szükséges a MAB saját szempontrendszerének és eljárásrendjének kialakítása. A MAB-OH együttműködését igénylő, a működési engedélyekhez szükséges MAB szakértő vélemények összeállításának módszertana és megvalósíthatósága pilot vizsgálatot igényel. Ennek során a szakmai értékelés szempontjainak, tartalmának, formájának, és feltételeinek (humán erőforrás, pénzügyi és informatikai feltételek) felmérése szükséges, s ennek modellvizsgálatát haladéktalanul el kell indítani.

(4) A felsőoktatásra vonatkozó, illetve a felsőoktatást érintő jogszabálytervezetek véleményezése, rendszerszintű elemzések készítése.

- a. **A MAB véleményezi a felsőoktatásra vonatkozó jogszabálytervezeteket,** illetve saját kezdeményezésként állásfoglalást készít a felsőoktatást, mindenekelőtt annak minőségbiztosítását érintő jogszabály-tervezeteket, intézkedéseket.
- b. **A MAB testületi véleményének kialakítását jelentősen befolyásolja a rövid határidők kialakult gyakorlata.** Ennek áthidalását is segíthetik azok a rendszerszintű elemzések, amelyet a Testület saját hatáskörben végez. A felsőoktatás átalakulási folyamatának első tapasztalatainak

összegzésére olyan munkacsoportokat érdemes létrehozni, amely egy-egy szakterületen a minőségbiztosítást segítő elemzések elkészítésében vesznek részt.

- (5) A MAB saját kezdeményezésű, konkrét szakmai, illetve elvi állásfoglalásainak kialakításában a tematikus prioritások kiemelési kidolgozást igényel. A Testület által készített állásfoglalások kommunikációjának a korábbinál hatékonyabb módszereit kell kialakítani.
- (6) A MAB tevékenységében szükséges a felsőoktatási intézményeknek nyújtandó szolgáltatások (tanácsadás, képzés, stb.) bevezetése. Ez vonatkozik a minőségbiztosítás elveinek megismertetésére, elfogadtatására, az intézmények akkreditációs referenseinek továbbképzésére. Ehhez szükséges a humán erőforrás fejlesztése, a pénzügyi forrásbiztosítása, a szervezési és informatikai támogatás erősítése, az ENQA által kínált képzési programokban való részvétel kezdeményezése.

II. A MAB hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere

Célkitűzés

A MAB tevékenységében erősíteni kell az együttműködést, a partneri kapcsolatokat, s az átláthatóság és megbízhatóság növelésével emelni kell a MAB ismertségét és elismertségét. Erősíteni kell a MAB aktivitását a nemzetközi minőségbiztosítási szervezetekben, s a nemzetközi, kölcsönösen előnyös partneri kapcsolatok kialakításában és fejlesztésében.

Indoklás

A MAB a felsőoktatás minőségi átalakulásának aktív szereplője, s egyben a felsőoktatási intézmények belső minőségbiztosítási rendszerének fejlesztését segítő, tanácsadó testület. A felsőoktatás új szabályozói (Nftv, KKK, Doktori rendelet, működési engedélyezés) által elvárt feladatokat a MAB a felsőoktatási intézményekkel szorosabbra fűzött kapcsolatokra támaszkodva, az eszmecserére lehetőséget adó fórumokat is igénybe véve tudja teljesíteni. Az ESG 2015 hazai bevezetésében fontos szerepe van a mérvadó nemzetközi szervezetekben elismert tagságnak, igénybe vett támogatásnak. A MAB gyors és magas szintű módszertani megújulása a fejlett minőségbiztosítási tevékenységet folytató külföldi intézményekkel/ügynökséggel kialakítandó együttműködésben valósítható meg.

Akciók

- (1) A MAB ápolja és erősíti a felsőoktatás irányításában és működésében meghatározó hazai szervezetekkel (EMMI, MRK, ODT, FTT, DOSZ, HÖOK) kapcsolatait, s rendszeres képviselést biztosít a meghívó szervezetk tanácskozásain. A MAB az érintett szervezetek képviselőivel, a MAB Testület nyilvános üléseire történő meghíváson túl, rendszeresen egyeztet, illetve megbeszéléseket kezdeményez.
- (2) A MAB a felsőoktatási intézmények akkreditációs referensei, valamint szélesebb oktatói-munkatársi köre számára kölcsönös eszmecserére lehetőséget adó fórumokat szervez. A fórumok szervezéséhez a pénzügyi feltételek megteremtése a MAB költségvetésében célfeladatként jelenik meg.

- (3) Erősíteni szükséges a MAB nemzetközi elfogadottságát és kapcsolatrendszerét. Törekedni kell a MAB 2015-ben ismét elismert teljes jogú ENQA tagságának megtartására, s a stratégiai célok megvalósításával az újabb öt évre érvényes megújítására. A MAB teljes jogú tagságához az ENQA vizsgálatra 2017-ben kerül sor.
- (4) Az ENQA vizsgálat lehetséges eredményeként megcélzott teljes ESG 2015 kritérium-megfelelés esetén kezdeményezni kell az EQAR (European Quality Assurance Register for Higher Education) nyilvántartásba történő felvételt.
- (5) A MAB kezdeményezi a külföldi társügynökségekkel a kapcsolat felvételét és/vagy erősítését, a szakmai tapasztalatcserét, a minőségbiztosítás módszertanának megújítására irányuló projekteket, a külső értékelést támogató közös szakértői munkát, a minőségértékelési folyamatokban való együttműködést.
- (6) A MAB prioritásként kezeli a magyar felsőoktatás nemzetközi sztenderdeknek való megfelelését, elismerését és elismertségét, valamint a nemzetközi felsőoktatási rendszerbe való integrálódását. A felsőoktatás nemzetköziesítését a MAB nemzeti kapcsolatain keresztül, külső minőségbiztosítási szakértőként való részvételével, valamint külföldi szakértőknek saját minőségértékelési eljárásaiba történő bevonásával is támogatja.

III. A MAB szervezeti, működési koherenciája és feltételrendszere

Célkitűzés

A MAB működési függetlenségéhez biztosítani kell a szervezeti és működési koherenciát, át kell tekinteni a működés és együttműködés feltételeinek és módszereinek megújítási lehetőségeit, az erőforrások (szakmai, pénzügyi, humán) előteremtésének új módszereit, a forrásbővítést igénylő feladatokat, különös tekintettel a MAB növekvő szakértői feladataira, hazai és nemzetközi vállalásaira, kötelezettségeire.

Indoklás

A MAB közhasznú szervezetként működik, a minőségbiztosítást megalapozó szakmai munka letéteményesei a szakbizottságok és a Testület. A MAB minőségbiztosítási tevékenysége során igénybe vett szakértői kör munkája egyenetlen, az általánosságon túl nem lépő bírálatok a szakbizottsági javaslatok kialakítását nem feltétlenül segítik, a Testület által kialakítandó határozat indoklásához (ez különösen kritikus a nem támogató határozatoknál) nem adnak elegendő támpontot. Ebből következően a Titkárságra a referensek szakmai kompetenciáját meghaladó feladatok hárulhatnak. A Titkárság növekvő és új feladatellátási minőséget kívánó tevékenységének erősítéséhez a rendelkezésre álló források nem elegendők.

Akciók

- (1) **A Testület és a Titkárság hatékonyabb együttműködésének kereteit ki kell alakítani.** A Titkárság sokelemű kompetenciájának fejlesztéséhez továbbképzés szükséges a felsőoktatási minőségbiztosítás módszertani megújulását célzó fentebb bemutatott feladatok megvalósításához. A Testület tagjainak szak- és tudományterületi szakértelme a minőségbiztosítás módszertani kompetenciájával kiegészülve lehet teljes, ezért szükséges a szakmai (akadémikus) bírálatok, a minőségbiztosítási szakvélemények és a minőségbiztosításra vonatkozó jogszabályi előírások együttes kezelése. Az ESG 2015 megfelelési előírások szükségessé teszik a MAB-on belüli továbbképzést, valamint az ENQA továbbképzési programjaiban való részvétel biztosítását. Ehhez szükséges a magas szintű szakmai és nyelvi kompetenciával rendelkező humán erőforrás és pénzügyi források megteremtése.
- (2) **Szükséges a MAB szakértői bázisának megújítása.** Ez jelenleg sem mérete, sem a kezelt információk köre miatt nem alkalmas a MAB növekvő és minőségében és megújítani kívánt szakmai feladatainak támogatására. A MAB által nyilvántartott

szakértői bázis felülvizsgálatát a legrövidebb időn belül el kell végezni, különös tekintettel az explicit kritikákra (lásd az NTT javaslatát) adott valódi válasz elmaradására.

- (3) **Kialakítandó a MAB véleményezési, értékelési munkájába bevonandó külső szakértők köre.** Ennek egyik feltétele (angol nyelv) az egyetemi tanári pályázatok esetében adott, a szakértő kör felkérésének módszeréről azonban a Testületnek szükséges megállapodnia. A külső szakértőkből álló körnek a felkérése, az adatbázis kialakítása a szakbizottságok, a Testület és a Titkárság részéről eltérő szakmai és nyelvi kompetenciát igényel. Az egyetemi tanári pályázatok értékelésébe bevont külső szakértő kör alkothatja a doktori iskolák angol nyelven is bevezetni kívánt akkreditációjának induló bázisát is.
- (4) **Át kell tekinteni a MAB feladatainak ütemezését, tervezhetőséget.** Kialakítandó a szakbizottsági ülések ütemezésének olyan új rendszere, amely a rövid határidejű döntést igénylő kérdések napirendre tűzésénél figyelembe veszi a testületi ülések dokumentumainak kiküldési határnapját. A tervezhetőség javítja az előkészítéséhez szükséges titkársági munka minőségét, a korábbi határozatok áttekintését, a minőségbiztosítási szabályoknak való megfelelés ellenőrzését.
- (5) **Meg kell vizsgálni a jelenlegi (hatályon kívül helyezett jogszabály által előírt) szakbizottsági struktúrát, valamint az alkalmazott diszciplináris nomenklátúra korszerűségét és megfelelését.** Az elemzésben alkalmazott szempontoknál többre között érdemes figyelembe venni az egyes szakbizottságokra jutó ügyszámot, tudományterületi képviseletet, a szakbizottságokhoz tartozó tudományterületeken alkalmazott értékelési eltéréseket.
- (6) **Érvényt kell szerezni a MAB Testületébe új tagokat delegáló szervezeteknél az egyeztetési kötelezettség betartásának.** Ezt a megfelelő fórumokon folytatott információcsere segítheti, az Nftv az egyeztetési kötelezettségről és nem annak módjáról rendelkezik (a MAB elnökének kinevezése esetében az MTA elnöke és az EMMI miniszter közötti egyeztetés elvárás és kialakult gyakorlat is). Meg kell vizsgálni, hogy miként lehet megfelelni annak a szakmai elvárásnak, hogy a Testületben biztosítva legyen a szakértői képviselet lehetőség szerint minden képzési-, illetve tudományterületen.
- (7) **A MAB növekvő és minőségében megújuló feladatainak megvalósításához a Titkárság humán erőforrásának erősítése szükséges.** E feladat megvalósításának

előfeltétele a szükséges és a rendelkezésre álló humán erőforrás összehasonlító elemzése, a képezhetőség felmérése. Ennek alapján tervezhető a hiányzó szakmai profilú és kompetenciájú munkatársak aktív keresése és felvétele, a helyettesítés megbízható rendszerének biztosítása, az új feladatokhoz szükséges kompetenciák kialakítása, a jelentős számban nyugdíj mellett foglalkoztatott munkatársak utánpótlása.

- (8) **Szükséges a Titkárság helyének, feladatainak és a MAB szervezetén belüli szerepének egyértelmű meghatározása.** Ehhez át kell tekinteni a Szervezeti és Működési Szabályzat koherenciáját, s vizsgálni szükséges az egyes fejezetek tartalmát a hatályos és hatályon kívül helyezett jogszabályokból történő levezetés szempontjából. Át kell tekinteni a Titkárság munkaszervezését, státuszrendjét, feladatellátási és -ellenőrzési rendszerét, vezetési szintjeit és módszereit. A szervezeti felülvizsgálat során elemezni kell a különböző szintű jogszabályoknak a MAB felépítése és működése tekintetében megvalósuló illeszkedését.
- (9) **Meg kell vizsgálni a Titkárság által fejlesztett elektronikus ügykezelés és bírálati rendszer működését,** más adatbázisokhoz való lehetséges illeszkedését, különös tekintettel az Oktatási Hivatal által kötelezően kikérendő MAB szakvélemények elektronikus kezelésére. Meg kell vizsgálni a MAB határozatok elektronikus kiküldéséhez szükséges hitelesítési eljárás feltételeit.
- (10) **Meg kell vizsgálni a Titkárság rendelkezésére álló informatikai rendszer megfelelését a növekvő adatkezelési és -elemzési elvárásoknak,** a TIR fejlesztése óta eltelt fejlődés mértékét, a lehetséges lemaradást, s a felzárkózáshoz szükséges fejlesztés szakmai és pénzügyi feltételeit. A felsőoktatási stratégiában, valamint a Digitális Oktatási Stratégiában megjelölt célok tekintetében a minőségbiztosítás informatikai korszerűsítésének lehetőségét, az adatbázisok illeszkedését és az új informatikai lehetőségeket (transzportálható hallgatói adatok, e-diploma, stb.).
- (11) **Szükséges a Titkárság informatikai rendszerének folyamatos megújítása,** a számítógép-ellátottság javítása, s a MAB új honlapjának kialakítása (a jelenlegi nem fejlesztendő), s az informatikai feladatok személyi feltételeinek bővítése.
- (12) **Át kell tekinteni a MAB gazdálkodási feltételrendszerét.** Ehhez elnöki feladatként kezdeményezni kell a költségvetési tárgyalások időbeli lefolytatását, a támogatás folyósítának biztosítását a költségvetési év kezdetén. A MAB költségvetési irányelveiben hangsúlyosan meg kell jelennie a stabil működést biztosító költségvetési kereten kívül a konkrét céltámogatásként (állománybővítés, képzés, nemzetközi kapcsolatok, informatikai fejlesztés, stb.) rendelkezésre álló forrásnak.

A MAB 2017-2018 évi stratégiájának megvalósítása ki kell emelkednie és meg erősödni azoknak a hosszútávra is érvényes stratégiai céloknak, amelyekre 2018-ban további stratégia építhető.

A stratégiát a MAB Testület 2016. december 9-i ülése egyhangú támogatással elfogadta.

Csépe Valéria s.k.

Elnök